

Seat No	
------------	--

MA (Economics) (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-I Examination: Oct/Nov.-2023
Economics (Optional) Paper-I

MEECO03101: Principles and Practice of Co-operation (A)

Day and Date: Wednesday, 20/12/2023

Total Marks: 60

Time: 11.00 AM To 1.00 PM

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 Rochdale Pioneers Cooperative Society was established in..... .
A) 1850 B) 1844 C) 1854 D) 1945
- 2 has given recommendation for establishment of small scale industries on cooperative basis.
A) NABARD B) International Labour Federation C) National Cooperative Development Federation
D) Reserve Bank of India
- 3 National Cooperative Housing Federation was established in the year.....
A) 1904 B) 1947 C) 1969 D) 1972
- 4 National Consumer Cooperative Federation was established in year in India.
A) 1951 B) 1962 C) 1965 D) 1944
- 5is established as a Bank for Agriculture and Rural Development in India.
A) Reserve Bank of India B) Rural Bank C) NABARD D) State Bank
- 6 The First Cooperative Marketing Societies has started in ----- region of India.
A) Gujarat B) Mumbai C) Uttar Pradesh D) Punjab
- 7 There is lack of coordination between Cooperative Marketing Societies and in India
A) Consumer Cooperative Societies B) Housing Cooperative Societies C) Cooperative Credit Societies
D) Private Credit Societies
- 8 There are..... types of the membership of International Cooperative Alliance.
A) 2 B) 3 C) 4 D) 5
- 9 India's sugar factories are made.....
A) Department centers B) Big industries C) Expert centers D) None of these
- 10 is the president of National Cooperative Development Corporation.
A) Prime Minister B) Finance Minister C) Defense Minister D) Agricultural Minister
- 11 India's Cooperative marketing societies have total.....types.
A) 1 B) 2 C) 4 D) 3

- 12 The First sugar industry was established in India on
A) 1980 B) 1901 C) 1784 D) 1785
- 13 Co-operation is a economically ----- organization.
A) Weaker B) Stronger C) Merchants D) All of the above
- 14 The supreme power of the co-operative society is in the hands of -----.
A) General Meeting B) Manager C) Servant D) Special Meeting
- 15 Democratic control means -----
A) One person multiple votes B) One person one vote C) Representative vote D) None of these

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Features of Raiffeisen society
- 2 Objectives of Consumer's Co-operative Societies
- 3 Cooperative Sugar Industry
- 4 National Cooperative Development Council (NCDC)

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 Explain the Importance of Cooperation.
- 2 Describe the types of Indian Labour Cooperative Societies.
- 3 Explain the structure of Cooperative Marketing Societies.
- 4 Explain the Role of Corporation in the Development of Khadi and Village Industries.

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 State the Consumer Co-operative Movement in England.
 - 2 Explain the Role of National Agriculture Cooperative Marketing Federation in Agriculture Marketing.
-

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1.खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 रोशडेल पायोनियर सहकारी संस्थेची स्थापना साली झाली.
अ) १८५० ब) १८४४ क) १८५४ ड) १९४५
- 2 लघुउद्योगांची सहकारी तत्वावर स्थापना करण्याची शिफारस यांनी केली.
अ) नाबार्ड ब) आंतरराष्ट्रीय श्रम संघटना क) राष्ट्रीय सहकारी विकास संघ ड) भारतीय रिझर्व बँक
- 3 राष्ट्रीय सहकारी गृहनिर्माण संघाची स्थापना साली करण्यात आली.
अ) १९०४ ब) १९४७ क) १९६९ ड) १९७२
- 4 भारतात राष्ट्रीय ग्राहक सहकारी संघाची स्थापना साली झाली.
अ) १९५१ ब) १९६२ क) १९६५ ड) १९४४
- 5 ची स्थापना ही ग्रामीण व कृषी विकासासाठीची बँक म्हणून करण्यात आली आहे.
अ) भारतीय रिझर्व बँक ब) ग्रामीण बँक क) नाबार्ड ड) राज्य बँक
- 6 भारताच्या..... प्रांतात सहकारी खरेदी-विक्री संस्थांची सर्वप्रथम सुरुवात झाली.
अ) गुजरात ब) मुंबई क) उत्तर प्रदेश ड) पंजाब
- 7 भारतातील सहकारी खरेदी - विक्री संस्था व यांच्यात समन्वयाचा अभाव आहे.
अ) ग्राहक सहकारी संस्था ब) गृहनिर्माण सहकारी संस्था क) सहकारी पतपुरवठा संस्था ड) खाजगी पतपुरवठा संस्था
- 8 आंतरराष्ट्रीय सहकारी संघटनेच्या सभासदत्वाचे प्रकार आहेत.
अ) २ ब) ३ क) ४ ड) ५
- 9 भारतातील साखर उद्योग बनले आहेत.
अ) विकास केंद्रे ब) मोठे उद्योग क) निर्यात केंद्रे ड) यापैकी नाही
- 10 राष्ट्रीय सहकारी विकास महामंडळाचा अध्यक्ष असतो.
अ) प्रधान मंत्री ब) वित्त मंत्री क) संरक्षण मंत्री ड) कृषी मंत्री
- 11 भारतीय सहकारी विपणन संस्थांचे..... प्रकार आहेत.
अ) १ ब) २ क) ४ ड) ३
- 12 भारतात..... मध्ये पहिला सहकारी साखर कारखाना स्थापन झाला.
अ) १९८० ब) १९०१ क) १७८४ ड) १७८५
- 13 सहकार हे आर्थिकदृष्ट्या ----- संघटन होय.
अ) दुर्बलांचे ब) सबलांचे क) व्यापारी ड) वरील सर्व
- 14 सहकारी संस्थेची सर्वोच्च सत्ता ----- हाती असते.
अ) सर्वसाधारण सभेच्या ब) व्यवस्थापकाच्या क) कर्मचाऱ्यांच्या ड) विशेष सभेच्या

15 लोकशाही नियंत्रण म्हणजे -----

अ) एक व्यक्ती अनेक मते ब) एक व्यक्ती एक मत क) प्रातिनिधिक मत ड) यापैकी नाही

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 रफायझन संस्थेची वैशिष्टे
- 2 ग्राहक सहकारी संस्थेची उद्दिष्टे
- 3 सहकारी साखर उद्योग
- 4 राष्ट्रीय सहकार विकास परिषद (NCDC)

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 सहकाराचे महत्व स्पष्ट करा.
- 2 भारतातील मजूर सहकारी संस्थांचे प्रकार विशद करा.
- 3 सहकारी विपणन संस्थांची रचना स्पष्ट करा.
- 4 खादी व ग्रामोद्योग विकासातील सहकाराची भूमिका स्पष्ट करा.

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 इंग्लंडमधील ग्राहक सहकारी चळवळ विशद करा.
- 2 कृषी विपणनातील राष्ट्रीय कृषी सहकारी विपणन महामंडळाची भूमिका स्पष्ट करा.

Model Answer Paper

MA (Economics) (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-I Examination: Oct/Nov.-2023

Economics (Optional) Paper-I

MEECO03101: Principles and Practice of Co-operation (A)

Day and Date: Wednesday, 20/12/2023

Total Marks: 60

Time: 11.00 AM To 1.00 PM

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 रोशडेल पायोनियर सहकारी संस्थेची स्थापना साली झाली.

अ) १८५० ब) १८४४ क) १८५४ ड) १९४५

Option 2

2 लघुउद्योगांची सहकारी तत्वावर स्थापना करण्याची शिफारस यांनी केली.

अ) नाबार्ड ब) आंतरराष्ट्रीय श्रम संघटना क) राष्ट्रीय सहकारी विकास संघ ड) भारतीय रिझर्व बँक

Option 2

3 राष्ट्रीय सहकारी गृहनिर्माण संघाची स्थापना साली करण्यात आली.

अ) १९०४ ब) १९४७ क) १९६९ ड) १९७२

Option 3

4 भारतात राष्ट्रीय ग्राहक सहकारी संघाची स्थापना साली झाली.

अ) १९५१ ब) १९६२ क) १९६५ ड) १९४४

Option 3

5 ची स्थापना ही ग्रामीण व कृषी विकासासाठीची बँक म्हणून करण्यात आली आहे.

अ) भारतीय रिझर्व बँक ब) ग्रामीण बँक क) नाबार्ड ड) राज्य बँक

Option 3

6 भारताच्या..... प्रांतात सहकारी खरेदी-विक्री संस्थांची सर्वप्रथम सुरुवात झाली.

अ) गुजरात ब) मुंबई क) उत्तर प्रदेश ड) पंजाब

Option 1

7 भारतातील सहकारी खरेदी - विक्री संस्था व यांच्यात समन्वयाचा अभाव आहे.

अ) ग्राहक सहकारी संस्था ब) गृहनिर्माण सहकारी संस्था क) सहकारी पतपुरवठा संस्था ड) खाजगी पतपुरवठा संस्था

Option 3

8 आंतरराष्ट्रीय सहकारी संघटनेच्या सभासदत्वाचे प्रकार आहेत.

अ) २ ब) ३ क) ४ ड) ५

Option 3

9 भारतातील साखर उद्योग बनले आहेत.

अ) विकास केंद्रे ब) मोठे उद्योग क) निर्यात केंद्रे ड) यापैकी नाही

Option 1

10 राष्ट्रीय सहकारी विकास महामंडळाचा अध्यक्ष असतो.

अ) प्रधान मंत्री ब) वित्त मंत्री क) संरक्षण मंत्री ड) कृषी मंत्री

Option 4

11 भारतीय सहकारी विपणन संस्थांचे..... प्रकार आहेत.

अ) १ ब) २ क) ४ ड) ३

Option 3

12 भारतात..... मध्ये पहिला सहकारी साखर कारखाना स्थापन झाला.

अ) १९८० ब) १९०१ क) १७८४ ड) १७८५

Option 3

13 सहकार हे आर्थिकदृष्ट्या ----- संघटन होय.

अ) दुर्बलांचे ब) सबलांचे क) व्यापारी ड) वरील सर्व

Option 1

14 सहकारी संस्थेची सर्वोच्च सत्ता ----- हाती असते.

अ) सर्वसाधारण सभेच्या ब) व्यवस्थापकाच्या क) कर्मचाऱ्यांच्या ड) विशेष सभेच्या

Option 1

15 लोकशाही नियंत्रण म्हणजे -----

अ) एक व्यक्ती अनेक मते ब) एक व्यक्ती एक मत क) प्रातिनिधिक मत ड) यापैकी नाही

Option 2

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 रफायझन संस्थेची वैशिष्ट्ये

Ans:

2 ग्राहक सहकारी संस्थेची उद्दिष्टे

Ans:

3 सहकारी साखर उद्योग

Ans:

4 राष्ट्रीय सहकार विकास परिषद (NCDC)

Ans:

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 सहकाराचे महत्व स्पष्ट करा.

Ans:

2 भारतातील मजूर सहकारी संस्थांचे प्रकार विशद करा.

Ans:

3 सहकारी विपणन संस्थांची रचना स्पष्ट करा.

Ans:

4 खादी व ग्रामोद्योग विकासातील सहकाराची भूमिका स्पष्ट करा.

Ans:

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 इंग्लंडमधील ग्राहक सहकारी चळवळ विशद करा.

Ans:

- 2 कृषी विपणनातील राष्ट्रीय कृषी सहकारी विपणन महामंडळाची भूमिका स्पष्ट करा.

Ans:
